

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Caput I. An Dionysii Areopagitæ reliquiæ in Sandionysiano Franciæ
monasterio servantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

A. senatum possedit : ipsumque locum eminentis mausolei edificatione signavit. Sanctorum quoque corporibus digna veneratione sepultis, eorum vestimenta, tunica videlicet, cilicium et caligæ Dionysii pretiosi, et casula sancti Rustici archipresbyteri atque dalmatica beati Eleutherii archidiaconi, exceptis portionibus, quæ pro reliquiis electorum Domini a fidelium devotione sumptæ sunt, usque hodie debiti cultus reverentia conservantur. Quorum meritis et precibus eadem venerabilis femina, in nomine sanctæ Trinitatis ex aqua et Spiritu sancto renata, cuncta, quæ habere potuit, Domino Jesu Christo atque ipsis Martyribus tradidit, et sacras excubias apud eorum corpora, quamdiu supervixit, celebrans in bona confessione ac conversatione ad Christi et Sanctorum Martyrum gloriam, ipsis intercedentibus, migrare promeruit. Processu vero temporis multiplicata fidelium numerositate, Christiani, beati Dionysii patrocinii devotissimi, basilicam super pretiosorum Martyrum corpora magno sumptu cultuque eximio construxerunt; ubi cotidie, operante Domino nostro Jesu Christo, merita eorum virtutum probantur monstrari frequentia, interventu eorumdem cæcis recipientibus visum, debilibus gressum et surdis auditum. Sed nec illud silendum est, quod a spiritibus immundis vexati, dum ad memoratorum Christi testium tumulos examinandi virtute divina ducuntur, Sanctorum ipsorum coguntur imperio, quo quisque sit Martyrum positus loco, designatis nominibus indicare. Celebrata est autem memoria eorum passio vii Idus Octobris, anno ab Incarnatione Domini xcv, a Passione autem lxiii; ætatis vero beatissimi Dionysii circiter xc; imperii quoque Domitiani, crudelissimi cæsaris xvi ingruente; regnante autem Domino nostro Jesu Christo, cui est honor et gloria, virtus et imperium cum Patre et Spiritu sancto ab æterno et nunc et sine fine. Ita laudatum Actorum exemplar; abs hoc autem in iis, quæ verbis jam datis tradit, haud multum discrepasse exemplar quoddam, quod Hilduino prælucuit, facile comperiet, qui cum hisce contulerit ea, quæ hic scriptor in contexta a se Dionysii Vita num. 35 et seq. memoriæ prodit.

aa Ecclesiam supra Dionysii sociorumque martyrum corpora, non ab ipsismet, qui abs his ad fidem fuerant conversi, Christianis, sed ab aliis, qui serius vivere, fuisse constructam, in Actorum, quod codex noster P. Ms. 155 exhibet, exemplari (adi, quæ ex hoc ad lit. præced. recitavi, verba) asseritur.

bb Quis verbis hisce aliisque nonnullis, num. præcedenti contentis, locus in Metrodorianam Dionysii Passione respondeat, itemque quid de illo hujus loco seu textu, quo sese e narratione vetusta firmæ antiquitate hausisse, quæ de Dionysio scribit, Metrodorus declarat, censendum sit, Commentarius prævius num. 77 et binis seqq. docet.

cc In Passione, Græce a Metrodoro adornata, Dionysii martyrium tam apud Corderium quam apud Lansselium, non septimo Idus, sed septimo Kalendas Octobris signatur; verum cum nullus umquam scriptor seu Græcus seu Latinus, septimo Kalendas Octobris seu xxv Septembris die passum esse Dionysium, notarit, in dictam Passionem seu potius in hujus, quod Lansselio prælucuit, exemplar unice ex amanuensium osci-

tantia vocabulum Kalendas irrepsisse, eique proinde vocabulum Idus, quod primitus in illa a Metrodoro fuerit signatum, substituendum esse, indubitatum apparet. Quod cum ita sit, Dionysiusque adeo secundum Metrodorianam Passionem, non secus ac secundum Fuldensem nostrum, e quo Acta Latina hic damus, codicem reliquæque horum penes nos constantia exemplaria Mss. septimo Idus seu nona Octobris die sit passus, id iterum, Metrodorianam Dionysii Passionem e Latinis, quæ edimus, Actis per interpretationem promanasse, argumento est; quod nimirum, cum Græci prorsus omnes Dionysium Areopagitam tertio Octobris die passum esse notent, verosimilime, imo indubie, hac quoque die Dionysii martyrium Metrodorus consignasset, si, quæ de illo scribit, e Græcis, non e Latinis, Dionysii ac sociorum Martyrum martyrium die nono Octobris constanter signantibus, monumentis hausisset. Hæc porro aliæque, ad litt. x et v dicta, modo iis, quæ in Comment. prævio § xv de eodem illo argumento disserui, adijunge, Græcamque Dionysii a Metrodoro adornatam Passionem e Latinis hic a nobis editis Actis per interpretationem promanasse, luculentius adhuc patescet, maxime si hæc cum illa a capite ad calcem contuleris. Nec dubito, quin etiam sit futurum, ut, si scriptam Dionysii ab Hilduino Vitam incipiendo ab eo loco, quo Dionysii in Gallias missio narratur, cum præfatis Actis Latinis contuleris, scriptori illi isthæc prælucuisse, fatearis. Adi etiam Commentarium prævium num. 93 et tribus seqq. Ceterum an Dionysius sociique martyres sub Domitiano imperatore, uti hic in Actis Latinis, consentiente etiam Metrodorianam Passione, asseritur, martyrio coronati fuerint, Commentarius, illorum Actis infra præmittendus, aperiet.

APPENDIX

DE SANCTI RELIQUIIS

CAPUT I.

An Dionysii Areopagitæ reliquiæ in Sandionysiano Franciæ monasterio servantur.

Cum Dionysius, qui Parisiis martyrum sub-
iunctus
III Papa, Ro-
mæ celebrato
concilio,
cuius, corporeque ibidem quiescere aut diu certe quiescisse existimatur, a Dionysio Areopagita, uti in Commentario prævio docui, sit distinctus, non quero hic, an Dionysii, qui Parisiis occubuit, sed an Dionysii Areopagitæ, qui Athenis obiit, reliquiæ Parisiis, aliunde eo delatæ, asserventur. Cur id faciam, in causa est scriptum, quod in Vita S. Dionysii Corinthii apud nos tom. I Aprilis pag. 744 et seq. occurrit, quodque sic habet: Anno ab Incarnatione Domini mcccxy, Innocentius sanctæ Romanæ Ecclesiæ Papa III ad Urbem generale Concilium convocavit. Ad hoc concilium convenerunt ex omni natione, quæ sub cælo est, pastores et Prælati sanctæ Matris Ecclesiæ, Patriarchæ videlicet, archiepiscopi, ponti-

ces

AUCTOR
C. B.

ces et abbates, et inferioris gradus et ordinis aliae personae, quarum non erat numerus. Reges etiam et principes diversorum populorum vel per se vel per nuntios adfuerunt: vir autem venerabilis abbas B. Areopagita Dionysii, Henricus nomine, cum ceteris interesse non potuit, quia protractae aetatis imbecillitas non permisit. Misit autem pro se et pro ecclesia sua virum religiosum et honestum Hemericum, magistrum priorem, cum aliis personis ejusdem ecclesiae, qui se loco sui, prout oportunius posent, Domini Papae praesentiae praesentarent. Solutio Concilio, concessa est singulis licentia recedendi.

Sandionysianis, qui ad illud venerant, monachis

2 Dominus autem Papa, volens omnibus palam facere benevolentiam et gratiam atque pium dilectionis affectum, quem erga venerabile cœnobium B. Dionysii et tunc habebat et semper habuerat, vocavit ad se praefatum Hemericum ac socios ejus, et in pignus perpetuae caritatis dedit eis thesaurum impretabilem, corpus videlicet sanctissimi Dionysii Confessoris, Corinthiorum episcopi, ut ipsum secum cum honore debito in Franciam transferrent, et ex parte sua ecclesiae B. Dionysii cum omni reverentia praesentarent. Tradidit illis praeterera suae largitionis testimoniales litteras, sigillo sanctae Sedis Apostolicae roboratas. Illi vero cum condignis gratiarum actionibus tam nobile, tam sanctum, tam denique venerandum suscipientes depositum, gratuita summi pontificis exhilarati munificentia, quam citius potuerunt, in Franciam remearunt. Qui cum accessissent ad ecclesiam B. Dionysii de Strata viii kal. Martii, prima scilicet Sabbathi, quae dies Dominica nuncupatur, occurrit eis venerabilis abbas et conventus cum processione solenni, albis et capis sericis induti, cereis accensis, pulsatis campanis, et universo clero et populo comitante: et sic cum hymnis et laudibus gloriosus Confessor et pontifex Corinthiorum Dionysius intromissus est in ecclesiam sanctissimi Areopagitae Dionysii, et magna Missa de ipso Confessore in ornamentis solennibus sollemniter celebrata, intra apsidam, quae super corpora SS. Martyrum retro altare in Sanctis Sanctorum sita est, in vase eburneo decenter composito locatus est.

S. Dionysii corpus, additis, quae hic exhibentur, testimonialibus litteris,

3 Sed quia modus et causa donationis hujus Apostolicae, et venia, quae ab eodem concessa est omnibus, qui ad sacras sancti hujus Confessoris reliquias honorandas devote accesserint, in ejusdem authentico plenissime continetur, ipsum in hoc loco subnectere curavimus, ut non solum a praesentibus, sed etiam a posteris gestae rei veritas certior habeatur. Innocentius episcopus servus Servorum Dei, dilectis filiis abbati et conventui S. Dionysii Parisiensis salutem et Apostolicam benedictionem. Utrum gloriosus martyr et pontifex Dionysius, cujus venerabile corpus in vestra requiescit ecclesia, sit ille censendus, qui Areopagita vocatur, ab Apostolo Paulo conversus, diversae sunt sententiae diversorum. Quidam enim fatentur, Dionysium Areopagitam in Graecia fuisse mortuum et sepultum, aliumque Dionysium exstitisse, qui fidem Christi Francorum populis praedicavit: alii vero asserunt, illum post mortem B. Pauli venisse Romam, et a S. Clemente Papa in Galliam destinatum, aliumque fuisse, qui mortuus est in Graecia et sepultus; utrumque tamen egregium in opere, et sermone praclarum. Nos autem neu-

tri volentes praedjudicare sententiae, sed vestrum D cupientes honorare monasterium, quod immediate ad Romanam spectat ecclesiam, sacrum B. Dionysii pignus, quod bonae memoriae P. * tit. S. Marcelli presbyter Cardinalis, tunc Apostolicae Sedis legatus, de Graecia tulit in Urbem, vobis per dilectos filios Hemericum priorem et quosdam alios, nuntios monasterii vestri ad generale Concilium destinatos, devote dirigimus; ut cum utrasque reliquias habueritis, nulla de cetero remaneat dubitatio, quin sacrae B. Dionysii Areopagitae reliquiae apud vestrum monasterium habeantur: vos igitur eas reverenter suscipite, hanc nobis vicissitudinem rependentem, ut in orationibus vestris spiritualis semper ad Deum commemoratio nostri fiat, et secundum oblationem eorumdem nuntiorum vestrorum anniversaria obitus nostri memoria sollemniter celebretur. Omnibus autem qui ad has sacras reliquias venerandas devote convenierint, quadraginta dies de injunctis sibi poenitentibus auctoritate Apostolica relaxamus.

4 Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae concessionis et remissionis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum: Datum Laterani, pridie Nonas Januarii, Pontificatus nostri anno xviii. In narratione, verbis jam recitatis contenta, Pontificaeque, quae hisce subnectitur, Bullae praemissa, Dionysius, cujus sacrum corpus Sandionysiano in Francia monasterio dedisse Innocentius III Papa refertur, pro Dionysio, Corinthiorum episcopo, habetur, imo quo die sacrosanctum illud pignus in dictum monasterium fuit illatum, solemne de sancto isto episcopo sacrum a Sandionysianis monachis celebratum fuisse, tum in praefata narratione, tum etiam in abbatis S. Dionysii Historia, a Michaele Felibiano anno 1706 edita, pag. 219 asseritur; verum unde vel jam suppedite narrationis auctor, vel Sandionysiani monachi, sanctum Dionysium, cujus sacrum corpus, et Graecia Romam a Petro, Capuano scilicet, titulo S. Marcelli S. R. E. (Oldoinum in Romanorum Pontificum et S. R. E. Cardinalium Historia tom. 1, col. 1162 et seq. videsis) presbytero Cardinale, delatum, Sandionysiano monasterio Innocentius III impertit, non fuisse alium, quam S. Dionysium Corinthiorum episcopum, habuere perspectrum? Enimvero, cum in Bulla, quam Innocentius misso a se in Franciam corpori isti sacro adjunxit, ne vel verbo ejusnam id Dionysii esset, indicetur, Sirmondus recitatis, quae huc potissimum faciunt, praefatae Bullae verbis, Sandionysianos in Francia monachos in sua de duobus Dionysiis Dissertatione cap. 6 sub finem ita haud immerito alloquitur: Fidem hic ego vestram interrogo, cujusnam Dionysii reliquias a Petro Capuano Romam allatas et Graecia et ad vos missas credatis ab Innocentio?

5 Corinthium dicere soletis; sic enim loqui vos oportebat, ne Areopagitam fateremini. At quis vobis oedipus de Corinthio renunciavit, cum Innocentius non explicet? Deinde, qui convenit, ut, delato ad vos Dionysii Corinthii corpore, Areopagita corpus apud vos sine dubitatione futurum dicat Innocentius, si apud vos antea non erat? Quod si Areopagita, ut apparet, corpus id erat, non Corinthii, liquet profecto, Areopagitae reliquias Innocentii beneficio

* al. Petri

E imperit. Id. in Franciam allatum, perperam pro S. Dionysii Corinthii.

F

contra ac Innocentii bullas, de qua simul

A ficia apud vos nunc esse, Parisiorum autem, ad quos nisi mortuus non venerit, episcopum non fuisse. Sane sacra Dionysii lipsana, quæ Innocentius in Franciam misit, pro Dionysii Areopagitæ corpore a nonnullis habita fuisse, indubitatum apparet; Innocentius enim, postquam sese, an Dionysius, cujus reliquæ in Sandionysiano monasterio asservarentur, Areopagita esset, dubitare, non obscure in memorata Bulla indicavit, mox, Sandionysianos monachos alloquens, subiungit: Nos... vestrum cupientes monasterium honorare, sacrum beati Dionysii pignus, quod bonæ memoriæ Petrus sancti Marcelli Cardinalis de Græcia tulit ad Urbem vobis devote dirigimus; ut cum utriusque reliquias haberitis, nulla de certo remaneat dubitatio, quin sacræ beati Dionysii Areopagitæ apud monasterium vestrum habeantur; hoc autem ejus ratiocinium, quo penes Sandionysianos monachos S. Dionysii Areopagitæ corpus post accepta, quæ ad eos mittebat, sacra Dionysii lipsana citra omnem dubitationem futurum, arguebat, validum esse qui queat, si hæc nec Innocentius, qui, an servatæ in Francia Dionysii reliquæ Areopagitæ essent dubitabat, nec ulli alii pro Dionysii Areopagitæ reliquiis habebant?

et de missis
abs hoc reli-
quis non-
nulla

B 6 Crediderim itaque eos, a quibus Petrus Capuanus, S. R. E. Cardinalis, anno 1209, ut Oldoinus loco supra cit. docet, e vivis sublatis, sacra illa pignora in Græcia acceperat, Dionysii Areopagitæ reliquias isthæc credidisse, adductisque, quibus hæc in re fidem suam probatam darent, documentis effecisse, ut saltem et Petrus Capuanus et Innocentius tertius, num vera memorarent, dubitarint hincque etiam, vel quas in Franciam misit, vel quas ibidem antea fuisse asservatas, sciebat, genuinas esse Dionysii Areopagitæ reliquias, crediderit. Ac sacra quidem Dionysii lipsana, quæ Petrus Capuanus Romam et Græcia attulit, non tantum pro Dionysii Areopagitæ reliquiis a nonnullis habita fuere; sed re etiam vera Dionysii Areopagitæ reliquias fuisse, sat verosimile apparet. Ea sedet sententia, quod cum Dionysius, qui Parisiis martyrium subit, a Dionysio Areopagita indubie, ut jam docui, sit diversus, nec alterius Dionysii, quam qui Parisiis pro fide occubisset, corpus Sandionysiani monachi usque ad Innocentii Papæ tertii ætatem possederint, reliquæ, e Græcia a Petro Capuano Romam allatæ, Dionysii Areopagitæ, uti Græci, a quibus illas accepit, asservabant, verosimiliter fuerint. Res quidem, quod alios adhuc Sanctos, quibus Dionysii nomen fuit, Ecclesia veneret, certa non est; verum, cum equidem nullus alius locus corporis Dionysii Areopagitæ (neque enim hic, quod id dumtaxat, si Dionysius Parisiensis ab Areopagita diversus non sit, facit, monasterium S. Enmerammi memorandum venit) possessionem sibi adscribat, sacra sane Dionysii lipsana, quæ e Græcia Petrus Capuanus Romam attulit, pro Dionysii Areopagitæ reliquiis esse habenda, sat verosimile videtur.

hic obser-
vantur, de-
clarat

7 Nec est. quod quis forsan Græcum Dionysii Areopagitæ elogium, in Commentario, Actis jam datis prævio, num. 199 et seq. recitatum, in quo Dionysius flammis totus fuisse consumptus asseritur, hic objiciat; præterquam enim quod fieri possit, ut, etiamsi Dionysius flammarum incendio interisset, ossa ejus omnia igne haud fuerint absorpta, haud integram elogium illud, imo nec prior illius pars, in qua id asseritur, fidem meretur, quod quæptam etiam alia,

haud certo vera, suppeditet, ut consideranti patescet. At vero erit fortassis, qui non tantum verosimiliter, sed et certo reliquias, quas, e Græcia Romam a Petro Capuano allatas Innocentius III in Franciam misit Dionysii Areopagitæ corpus fuisse, contendens, ita modo arguat: Innocentius tertius penes Sandionysianos monachos, delatis ad eos, quas mittebat, reliquiis, certo esse S. Dionysii Areopagitæ reliquias futuras, in sua ad illos Bulla indicavit; id autem, nisi re ipsa vel asserctas in monasterio Sandionysiano Dionysii reliquias, vel alias, quas, e Græcia allatas, eo mittebat, certo esse Dionysii Areopagitæ reliquias, existimavit, salva veritate, facere non potuit. Quod cum ita sit, reliquæque, quas in monasterio Sandionysiano asservari, Innocentius dicebat, Dionysii Areopagitæ certo non essent, oportet, ut vel perperam id, quod dixi, Sandionysianis monachis Innocentius indicavit, vel ut reliquæ, e Græcia Romam allatæ, quas in Franciam misit, Dionysii Areopagitæ certo existierint. Tillemontius tom. 2 Monumentorum ecclesiasticorum pag. 674 nullo in pretio habere videtur Innocentii ratiocinium, quod nec reliquæ, a Petro Capuano Romam allatæ, nec aliæ, in monasterio Sandionysiano asservatæ, certo essent S. Dionysii Areopagitæ reliquæ.

AUCTORE
C. B.

8 Verum quidquid hæc de re sit, cum equidem in Innocentii bulla nihil omnino occurat, e quo, quas in Franciam misit, reliquias pro sacris Dionysii Corinthii lipsanis habitas abs illo fuisse, certitudines perperam sane eas pro sancti hujus antistitis corpore Sandionysiani monachi habuerunt, nisi forte ad id rationibus solidis, aliunde quam e Bulla Innocentii petitis mihi ignotis, fuerint impulsæ; rationes interim tales cum nondum attulerint, missas ad se ab Innocentio III Papa Dionysii reliquias pro Dionysii Corinthii reliquiis eo dumtaxat consilio habuisse videntur, ne ab opinione, qua et Sanctum hunc prope Parisios martyrio fuisse coronatum et ejusdem reliquias penes sese asservari, præfracte contendebant, recedere cogerentur. Dionysii interim reliquias, ab Innocentio III in Franciam missas, sacra inter cimelia in capsâ vetustiori, laminis argenteis circumvestita, sub hujus adhuc seculi initium Sandionysiani monachi, tum pariter adhuc bullæ, sacris illis pignoribus ab Innocentio adjunctæ, F archetypum in monasterii sui archivo servantes, religiose custodiebant, ac quotannis, quod, eas pro Dionysii Corinthii reliquiis hodieque per illos haberi, argumento est, octavo Aprilis die, quo Sancti hujus festum celebrabant, publicæ venerationi exponere solebant, uti e Parisiensi Breviario simulque e Sandionysiana Felibiani Historia, tum excusis supragæ adhuc laudatis, intelligo.

corpore fuit
lubatum, at-
que hodie ad-
huc habetur.